

3

L'ECONOMIA ESPANYOLA²⁴

RESUM

L'any 2010 el PIB de l'economia espanyola ha registrat un retrocés del 0,1%, enfront de la caiguda del 3,7% de 2009. D'altra banda, en termes intertrimestrals, el PIB ha mostrat taxes de creixement al llarg de tot l'any, excepte en el tercer trimestre, en el qual no va variar el ritme d'activitat en el conjunt de l'economia, encara que sí s'han registrat caigudes intertrimestrals en bona part dels components de la demanda, fonamentalment en la formació bruta de capital fix i en les importacions de béns i serveis.

Des de la perspectiva de l'oferta, l'energia s'ha convertit en el sector més dinàmic de l'economia, amb un creixement interanual del 3,0%; seguidament la indústria, que malgrat mostrar un to encara feble, ha estat l'activitat que més s'ha recuperat respecte a l'any anterior, amb un augment del 0,9%. El sector serveis ha passat a registrar taxes de variació positives a partir del segon trimestre, per aconseguir en el conjunt de l'any un creixement del 0,5%. La construcció s'ha mantingut pràcticament en les mateixes taxes de variació negatives de l'any anterior (-6,3%), mentre que l'activitat del sector primari ha caigut un 1,3%.

L'evolució del mercat de treball s'ha caracteritzat per la taxa d'atur, que ha arribat al 20% de la població activa, per tancar el quart trimestre amb un total de 4,7 milions d'aturats, i l'ocupació ha continuat disminuint, encara que a ritmes cada vegada més moderats.

Per sectors, els serveis, l'energia i, molt especialment, la indústria han presentat taxes de creixement positives, que han aturat les caigudes de 2009; en canvi, l'agricultura i, novament, la construcció han experimentat retrocessos en el valor afegit brut generat.

L'evolució de la inflació ha tornat a una variació positiva, en la línia iniciada a finals de 2009 després d'haver registrat en aquest any taxes de variació negatives. Aquesta evolució a l'alça s'ha mantingut de forma continuada al llarg de l'any 2010 i, fins i tot, s'ha accelerat de forma brusca a finals d'any, per la taxa de variació interanual el desembre en el 3,0%, 2,2 punts percentuals més que la registrada un any abans.

La situació actual de crisi econòmica i la necessitat d'avançar en el canvi de model productiu basat en la competitivitat i el coneixement exigeixen nivells alts de formació i qualificació de la major part de la població. Per tant, disposar d'una educació i formació de qualitat és imprescindible per impulsar el creixement econòmic, l'ocupació i la cohesió social.

3.1.

EVOLUCIÓ ECONÒMICA

L'any 2010 l'economia espanyola ha mostrat una millora lleu com a conseqüència de l'evolució favorable del sector exterior, especialment de les exportacions, i d'una atenuació en el deteriorament de la demanda interna. El PIB ha registrat un retrocés del 0,1%, enfront de la caiguda del 3,7% de 2009. No obstant això, aquest resultat s'allunya de la mitjana de la Unió Europea, on, després de l'intens ajustament registrat el 2009, superior, fins i tot, a l'espanyol, l'activitat econòmica es va tornar positiva el primer trimestre de 2010, amb un avanç de l'1,8%. [\(Vegeu el quadre A1-11\).](#)

D'altra banda, en termes intertrimestrals, el PIB ha mostrat taxes de creixement al llarg de tot l'any, excepte en el tercer trimestre, en el qual no va variar el ritme d'activitat en el conjunt de l'economia, encara que sí s'han registrat caigudes intertrimestrals en bona part dels components de la demanda, fonamentalment en la formació bruta de capital fix i en les importacions de béns i serveis.

L'anunci de la pujada de l'IVA a partir del mes de juliol de 2010, juntament amb la

²⁴ En aquest apartat es presenta un breu resum de l'apartat «Economía española» de la *Memoria sobre la situación socioeconómica y laboral. España 2010*, CES España. Madrid, pàg. 118-248.

finalització dels incentius a la compra de vehicles contemplats en el Pla 2000E, van donar lloc, al llarg del primer semestre, a un avanç de la despesa en consum de les llars, fonamentalment en béns duradors. D'aquesta manera, després de començar l'any amb una taxa negativa del 0,3%, la despesa en consum privat va mostrar en el segon trimestre de 2010 un creixement del 2,2%, la qual cosa suposa el primer registre positiu des de l'inici de la crisi. La formació bruta de capital fix ha continuat caient, encara que a un ritme més moderat, un -7,6%. Aquesta petita millora s'explica, en gran part, pel component de béns d'equipament, que el 2010 ha crescut un 1,8%. No obstant això, la inversió empresarial ha continuat acusant el nivell baix de confiança, la debilitat del consum intern i les dificultats persistents d'accés al crèdit, al mateix temps que, en la segona part de l'any, s'ha vist afectada per l'increment de l'IVA.

La millora registrada per l'economia espanyola el 2010 ha estat fonamentalment pel bon comportament del sector exterior, i en concret, per la fortalesa mostrada per les exportacions de béns i serveis, que han augmentat un 10,3%. Aquesta evolució ha respost a diversos factors, entre els quals cal destacar l'augment de la demanda global davant la recuperació gradual de l'economia internacional i, més concretament, de l'eurozona; la creixent diversificació geogràfica dels béns i serveis exportats, i els guanys de competitivitat derivats, en part, de la depreciació de l'euro.

Des de la perspectiva de l'oferta, l'energia s'ha convertit en el sector més dinàmic de l'economia, amb un creixement interanual del 3,0%; seguidament la indústria, que

malgrat mostrar un to encara feble, ha estat l'activitat que més s'ha recuperat respecte a l'any anterior, amb un augment del 0,9%. El sector serveis ha registrat taxes de variació positives a partir del segon trimestre, per aconseguir en el conjunt de l'any un creixement del 0,5%. La construcció s'ha mantingut pràcticament en les mateixes taxes de variació negatives de l'any anterior, el -6,3%, mentre que l'activitat del sector primari ha caigut un 1,3%.

En l'àmbit del mercat de treball, el 2010 la taxa d'atur ha arribat al 20% de la població activa, i va tancar el quart trimestre amb un total de 4,7 milions d'aturats. L'ocupació equivalent a temps complet ha seguit disminuint, encara que a ritmes cada vegada més moderats, i va mostrar en el quart trimestre un retrocés de l'1,4%, i del 2,4% en el conjunt de 2010, després de la caiguda del 6,6% registrada el 2009. Aquesta nova destrucció d'ocupació ha donat lloc a un avanç de la productivitat, de caràcter passiu, que, unida a la reducció de la remuneració d'assalariats, com a conseqüència en part de la retallada dels sous dels treballadors de les administracions públiques, ha fet que disminuís el cost laboral unitari.

Les previsions econòmiques per a Espanya el 2011 apunten a una recuperació gradual i moderada de l'activitat, sustentada en una millora lleugera de la demanda interna i, molt especialment, en la fortalesa de les exportacions espanyoles, encara que no eximeix de riscos i està marcada encara per un elevat nivell d'incertesa. Així, tant el Govern com l'FMI preveuen que el creixement moderat de l'activitat redundi en un augment lleuger de l'ocupació, exclusi-

vament en el sector privat, per acabar, en conseqüència, l'ajustament iniciat el 2008, i produir, a més, una reducció lleugera de la taxa d'atur.

3.2.

ELS SECTORS PRODUCTIUS

Per sectors, el comportament de l'economia espanyola ha estat dual. D'una banda, els serveis, l'energia i, molt especialment, la indústria han presentat taxes de creixement positives que han aturat les caigudes de 2009. En canvi, l'agricultura i, de nou, la construcció han experimentat retrocessos en el valor afegit brut generat. En aquest últim cas, a més, la continuació de la caiguda de preus i la disminució forta del nombre d'ocupats revelen que la construcció no ha estabilitzat encara la caiguda i que el procés de redimensionament en el sector persisteix. [\(Vegeu el quadre A I-12\).](#)

3.2.1. EL SECTOR PRIMARI

El 2010 el valor afegit brut (VAB) de les branques agrària, ramadera i pesquera ha disminuït una mitjana de l'1,3%, amb un increment de la caiguda durant els tres primers trimestres de manera progressiva (-1,2, -2,1 i -2,2%, respectivament), per remuntar en el quart amb una pujada del 0,3%.

L'ocupació en el sector primari, mesurada en llocs de treball equivalent a temps complet, ha registrat un ascens de l'1,3%, fet que ha trencat la tendència negativa d'anys anteriors. Si bé en els dos primers

trimestres la taxa de variació interanual va continuar amb el comportament negatiu d'anys anteriors (-0,3 i -0,6%, respectivament), en els dos següents va experimentar uns increments significatius, especialment en el quart trimestre (1,3 i 4,7%).

Una de les qüestions sobre les quals més intensament s'ha debatut durant 2010 ha estat la futura PAC 2014-2020. En el Consell d'Agricultura celebrat el 29 de març es va arribar a la conclusió que la nova PAC ha d'integrar-se en l'Estratègia UE-2020, ja que contribueix a objectius i prioritats com ara el creixement, l'ocupació, el manteniment de la població i l'activitat econòmica en el medi rural, la necessitat d'una economia més respectuosa amb el medi ambient i la seguretat alimentària.

3.2.2. LA INDÚSTRIA I L'ENERGIA

El sector industrial ha estat la branca de producció que, després de l'energia, ha resistit millor el context recessiu de l'economia espanyola el 2010, en registrar un creixement mitjà del 0,8%. No obstant això, el perfil trimestral de l'activitat en el sector ha estat divers, de manera que, després d'una disminució del producte de mitjana, en els tres primers mesos de l'any, del 2,0%, es va passar a un significatiu augment del 2,5% ja en el segon trimestre. En la segona meitat de l'any s'han moderat aquestes taxes de creixement, entre altres motius per la retirada progressiva d'algunes ajudes públiques a certes branques de la indústria, així com per l'augment del tipus impositiu en l'IVA en el mes de juliol. No obstant això, el camí positiu s'ha mantingut al llarg de l'any, la qual cosa as-

senyala la indústria com un dels sectors dinamitzadors de la recuperació econòmica.

Amb tot, en termes d'ocupació equivalent a temps complet durant el 2010 ha continuat disminuint el nombre d'ocupats en la indústria, en una mitjana trimestral del -5,8%, una caiguda que a escala sectorial tan sols ha estat superada per la construcció. De tota manera, la disgregació trimestral d'aquesta variable permet veure que la magnitud de la caiguda de l'ocupació ha anat moderant-se constantment al llarg de l'any des del -10,4% del primer trimestre fins al -2,2% del darrer.

La branca energètica ha protagonitzar una recuperació significativa el 2010, fins a convertir-se en el sector productiu que ha experimentat un major creixement del valor afegit brut, del 3,0%. Aquesta xifra constitueix un senyal de dinamisme pel que fa al mal registre de l'any anterior, en què es va produir una caiguda del 6,4%. En tot cas, els registres d'energia i indústria, tant en la caiguda com en la recuperació, tornen a suggerir la correlació i dependència mútua de l'activitat de tots dos sectors.

3.2.3. LA CONSTRUCCIÓ

Des de 1998, el sector de la construcció, gràcies al segment de l'edificació residencial, ha experimentat un creixement mitjà anual de devers un 6,0%, de manera que s'ha convertit al llarg de gairebé una dècada en el motor de l'activitat productiva. El 2007 el sector va arribar a representar un 18,6% del valor afegit brut, tenint en compte tant l'efecte directe com l'efecte

d'arrossegament, quan deu anys abans arribava a un 11,3%²⁵.

El 2008 va començar a descendir l'activitat i durant el 2010 ha continuar patint els efectes de l'ajustament al qual s'ha vist sotmès els darrers anys i que ha adquirit un paper substancial en la crisi econòmica actual. D'aquesta manera, al llarg de l'any ha continuat la destrucció d'ocupació en el sector, alhora que s'han aconseguit mínims en les quantitats d'habitatge nou iniciat. A més, a l'atonía del sector residencial, s'hi ha afegit la del subsector d'obra pública, que ha patit les conseqüències de les retallades de recursos públics destinats a pal·liar les xifres de dèficit.

Aquest panorama també ha tingut reflex en les xifres d'ocupació, ja que a finals d'any el nombre d'ocupats en el sector havia disminuït un 12,5% respecte a l'any anterior. Com que des de l'inici de la crisi aquest descens de l'ocupació en el sector se situava molt per sobre de la caiguda mitjana en el conjunt de l'economia (-1,3%), almenys la xifra ha representat una moderació destacable pel que fa a la caiguda mitjana trimestral del 24,6 experimentada el 2009.

La baixada dràstica de venda d'habitatges ha provocat que, a conseqüència del tradicional desajust en el sector entre oferta i demanda, augmenti l'estoc d'habitatges. Les estadístiques sobre aquesta qüestió han de ser preses amb precaució, encara que les estimacions sobre l'estoc d'habitatges pendents de venda se situen entorn del milió, la qual cosa representaria prop

²⁵ SEOPAN, *Informe anual de la construcció*, 2007.

del 4% del parc total d'habitatges. En qualsevol cas, sembla que l'estoc ja hauria aconseguit el punt màxim.

El panorama de crisi en el sector s'ha vist esmorteït el 2010 per algunes mesures que, malgrat tenir objectiu recaptador i caràcter temporal, han ajudat a estabilitzar les compravendes d'habitatges. Així, es preveia que l'anunciada elevació de l'IVA el mes de juliol de 2010 comportàs, de forma associada, l'acceleració de la compra d'habitatges. Així mateix, s'esperava un efecte similar per l'eliminació de la part estatal en la deducció de l'IRPF per compra d'habitatge per a contribuents amb rendes superiors als 24.107 euros anuals, prevista des de l'1 de gener de 2011. No obstant això, en aquest cas, els efectes no han estat significatius si atenem la debilitat de les transaccions el darrer trimestre de 2010 i els primers mesos de 2011.

3.2.4. ELS SERVEIS

El valor afegit brut del sector serveis ha registrat el 2010 una taxa de creixement positiu, del 0,4%, i ha suavitzat d'aquesta forma el context econòmic recessiu general de l'economia espanyola. Igual que el 2009, la branca de serveis de no mercat ha crescut més que els serveis de mercat fins a doblar el registre anual (0,8 i 0,4%, respectivament). No obstant això, l'avanç progressiu de les taxes de creixement al llarg de 2010 ha estat responsabilitat de la branca de mercat. En aquest subsector s'ha registrat un increment del valor afegit brut constant i notable al llarg de l'exercici, mentre que els serveis de no mercat han mantingut un perfil molt més estable.

Dins del moderat increment global, un dels grups més dinàmics ha estat el de comerç, que ha augmentat un 0,9% en relació amb l'any anterior. De tota manera, aquest progrés ha estat causat per l'increment del comerç a l'engròs, que ha crescut molt més que el comerç al detall (3,4 i 0,7%, respectivament). També destaca l'estabilització de la partida de transport i emmagatzematge, que ha aconseguit una taxa de creixement positiu (2,9%) després de l'enorme descens de 2009 (-13,3%). En canvi, l'hoteleria s'ha vist arrossegada per la debilitat del consum privat i ha continuat amb la reculada respecte al 2009, i la caiguda ha estat encara més profunda en les partides de serveis a empreses i informació i comunicació.

Per la seva banda, l'ocupació del sector ha experimentat una disminució lleugera respecte al 2009, del 0,27%, encara que la caiguda ha estat més moderada que aquell any, quan el nombre d'ocupats va retrocedir un 2,5%.

Cal destacar que el 2010 s'ha anunciat l'impuls final a la Llei de Serveis Professionals, per desenvolupar al llarg del 2011. La reforma es planteja com un estímul a la competitivitat, la productivitat i la mobilitat dels serveis professionals, generadors d'alt valor afegit i que, gràcies als desenvolupaments tecnològics recents i les TIC en particular, han trobat oportunitats de mercat fins ara inexistents.

Quant al turisme, Espanya ha rebut 52,7 milions de visitants el 2010, la qual cosa suposa un augment de l'1% respecte a l'any anterior. La despesa realitzada pels turistes ha estat de 48,9 mil milions d'euros, la qual

cosa representa un augment del 2,2% en relació amb l'any anterior i situa la despesa mitjana per persona en els 932 euros, un 1,2% més que el 2009. Els mercats emissors han experimentat un canvi rellevant, ja que els països que tradicionalment aporten més turistes, el Regne Unit i Alemanya, han perdut pes en favor d'italians i els visitants procedents dels països nòrdics.

3.3.

LA INFLACIÓ

L'evolució de la inflació, a partir de la taxa de variació de l'índex de preus de consum (IPC) ha tornat a una variació positiva, en la línia iniciada a finals de 2009 després d'haver registrat, en aquest any, taxes de variació negatives. Aquesta evolució a l'alça s'ha mantingut de forma continuada al llarg de 2010, i fins i tot s'ha accelerat de forma brusca a finals d'any, per situar la taxa de variació interanual, el desembre, en el 3%, 2,2 punts percentuals més que la registrada un any abans. Tot i això, l'evolució positiva de la inflació es produeix en un context de crisi econòmica en què l'atonía de la demanda interna, especialment la contracció del consum privat, no estava exercint una pressió a l'alça sobre els preus. De fet, aquesta evolució de la inflació responia a factors concrets, com l'encariment de les matèries primeres als mercats internacionals, les pujades impositives adoptades per les administracions públiques o l'augment d'alguns preus regulats.

Durant el primer semestre de 2010, l'evolució de la inflació ha estat condicionada

de forma important pel comportament dels preus energètics, que han resultat el factor determinant de la seva taxa de creixement aquests mesos. Han augmentat els preus de consum del gas natural i del butà, així com el preu de l'electricitat, el gener i l'octubre de 2010, fet que, juntament amb l'augment dels preus del petroli, ha suposat un major increment del component energètic en l'IPC.

L'increment de l'IVA, derivat dels plans de consolidació fiscal adoptats pel Govern central, també ha tengut impacte sobre els preus.

La inflació subjacent que exclou del càlcul de l'índex general els components més volàtils, com ara els preus de l'energia i dels aliments no elaborats, i que reflecteix de forma més ajustada les pressions inflacionistes internes, s'ha mantingut el primer semestre de 2010 a nivells molt moderats en resposta a la despesa limitada en consum de les famílies, amb taxes de creixement pròximes a zero i, en qualsevol cas, inferiors a mig punt percentual. En termes interanuals, la inflació subjacent ha repuntat ràpidament i ha tancat l'any amb una taxa de variació interanual de l'1,5%, explicada pels factors ja assenyalats de pujades impositives i augment en alguns preus regulats. El creixement interanual mitjà s'ha situat en el 0,6%.

Totes les comunitats autònomes han registrat un nivell d'inflació més alt que l'any 2009. Les comunitats amb una inflació més elevada han estat Castella-La Manxa, amb un 3,4%, seguida d'Andalusia, Astúries i Castella i Lleó amb el 3,2%. Les Illes Balears presenten un índex més baix

(2,7%) que la mitjana nacional (3%) i cinc comunitats autònomes -Catalunya, Extremadura, Madrid, Múrcia i La Rioja- s'han situat en el mateix nivell d'inflació mitjà espanyol. [\(Vegeu el quadre AI-13\).](#)

3.4.

EL SECTOR PÚBLIC

Per tercer any consecutiu, les administracions públiques han tancat els comptes amb un dèficit del 9,2% del PIB, la qual cosa suposa una reducció, respecte al 2009, de 19.100 milions d'euros (1,8% del PIB) i que s'acompleix l'objectiu d'ajustament presupostari del Govern plasmat al Programa d'Estabilitat. La necessitat de finançar tant els saldos deficitaris, com les mesures de suport al sector bancari instrumentades a través del FROB²⁶, han donat lloc al fet que el pes del deute públic s'incrementàs des del 53,3% al 60,1% del PIB, un percentatge que, no obstant això, continua sent sensiblement més baix que la mitjana de la zona euro (84,1%). [\(Vegeu el quadre AI-14\).](#)

Al voltant de tres quartes parts de la disminució de la necessitat de finançament de les administracions públiques de 2010 és per l'augment dels ingressos (+14.100 milions) i una quarta part a la reducció de la despesa (-5.000 milions). Amb tot, una part important de la reducció del dèficit respon a un factor molt concret, la disminució enorme de les devolucions per IVA respecte al 2009.

²⁶ Des de juny de 2009 i fins a desembre de 2010, els desemborsaments del FROB van ascendir a 11.559 milions (1,1% del PIB), i es van destinar a donar suport als processos d'integració (11.167 milions d'euros) i a la reestructuració de Cajasur (392 milions d'euros).

Veient l'evolució dels ingressos no financers, dels quals aproximadament un terç correspon a les administracions territorials, es comprova que la seva evolució favorable és a causa del dinamisme de la imposició indirecta, la recaptació de la qual augmenta un 17,8%. Aquest resultat contrasta amb la contracció de l'1,6% de la imposició directa i amb la reculada lleugera de les cotitzacions socials (-0,2%), en aquest cas a causa de la reducció de l'afiliació en el règim general, però també de la disminució de les cotitzacions dels perceptors de prestacions contributives per desocupació. [\(Vegeu el quadre AI-15\).](#)

Quant a la despesa, l'agregat no financer, responsabilitat en un 50% de les administracions territorials, ha registrat una disminució de l'1%, i ha reduït la participació en el PIB nou dècimes, fins al 45%. Les mesures importants d'ajustament de la despesa han estat en gran mesura compensades pel dinamisme d'algunes partides més lligades al cicle econòmic.

Amb molta diferència, la major retallada s'ha produït en les despeses de capital, tant en inversió directa com en transferències de capital, que en conjunt es redueixen un 15,5% i acusen les retallades extraordinàries aprovades al gener i al maig. Malgrat la seva rigidesa a la baixa, també s'han contret les despeses de funcionament, que en un 80% corresponen a les administracions territorials. La disminució ha estat més gran en els consums intermedis (-4,0%) que en la remuneració d'assalariats (-0,9%), partida que acusa l'ajust del 5% dels salaris públics, aplicada des de juny. També es redueix bastant la partida d'"altres transferències", un 11,4%, per

la disminució tant de les aportacions a la Unió Europea, la principal partida, com de l'ajuda oficial al desenvolupament.

Els pressuposts aprovats per a 2011 reflecteixen el canvi d'orientació de la política pressupostària cap a un camí de consolidació fiscal accelerada i sostinguda en el temps, per aconseguir la reducció del dèficit conjunt de les administracions públiques fins al 3% del PIB el 2013.

3.5.

EDUCACIÓ I SOCIETAT DEL CONEIXEMENT

L'educació és una de les estratègies clau per augmentar la competitivitat, el creixement econòmic i l'ocupació, però també per aconseguir més equitat i inclusió social. No obstant això, a Espanya persisteixen problemes importants de qualitat en el sistema educatiu que frenen les possibilitats de desenvolupament econòmic i social. Per tant, l'assoliment d'una millora en la qualitat de l'educació és bàsic per aconseguir una sortida sostenible de la crisi econòmica i per avançar cap a un model productiu amb més potencial estratègic en termes de competitivitat, innovació i valor afegit, la qual cosa implica la necessitat de comptar amb un capital humà més i millor format.

A l'educació se li ha atorgat un paper rellevant a la nova Estratègia Europea 2020 per a l'ocupació i el creixement. Les metes que es marca aquesta estratègia per millorar els nivells d'educació són: reduir l'índex d'abandonament escolar per sota del 10%

i incrementar al 40% el percentatge de la població, entre 30 i 34 anys, que finalitza els estudis d'ensenyament superior o equivalent. El nou marc estratègic d'Educació i Formació 2020 és l'eix vertebrador de la política europea en aquestes àrees, encara que l'educació està també íntimament lligada a altres prioritats i iniciatives europees, que formen part de l'Estratègia 2020, com l'Agenda de Noves Capacitats per a Noves Ocupacions o de la Joventut en moviment. [\(Vegeu el quadre AI-16\).](#)

Un creixement intel·ligent que permeti innovar, diversificar i estendre noves maneres de produir requereix augmentar el nivell de les competències bàsiques d'adults i joves, ja que aquestes determinen la capacitat d'aprenentatge, el desenvolupament de noves capacitats per a noves ocupacions i el nivell d'acompliment que es pot aconseguir. Per això, des de la UE s'insta els estats membres a fer una sèrie d'actuacions per augmentar el nivell de les capacitats bàsiques dels escolars i de les competències que serveixen de base a l'aprenentatge permanent.

L'educació també és considerada com una condició prèvia per aconseguir el desenvolupament sostenible mediambiental. Per això, des de la UE s'insta a realitzar un esforç sistemàtic per incorporar l'educació per a la sostenibilitat com un objectiu transversal en els sistemes educatius i formatius, l'educació.

Finalment, garantir la igualtat d'oportunitats per aconseguir els millors resultats educatius i intentar donar a tots el més alt nivell de competències clau esdevé crucial no només per al creixement econòmic i la

competitivitat, sinó també per fomentar la inclusió social. Per això, des d'instàncies europees es demana als estats que enforteixin la dimensió social dels sistemes d'educació i formació (SEF), establint una sèrie de recomanacions a seguir a cada nivell educatiu.

Espanya és encara lluny dels objectius i nivells de referència establerts en aquest nou marc estratègic d'Educació i Formació 2020. Els esforços han d'anar dirigits, de forma prioritària, a reduir l'alta taxa d'abandonament escolar primerenc, a incrementar el nombre de joves que completen estudis post-obligatoris i a reduir la proporció d'escolars espanyols que tenen uns rendiments mínims a les àrees instrumentals bàsiques i, especialment, en lectura. Però també s'ha d'ampliar l'escolarització en el primer cicle d'educació infantil

i augmentar l'alumnat universitari graduat en disciplines científiques i tecnològiques.

Per això, fa poc la Comissió Europea ha elaborat una sèrie de propostes polítiques generals per combatre l'abandonament primerenc de l'educació²⁷. Segons aquest document, el disseny de les polítiques educatives necessita basar-se en una informació exacta i detallada del procés d'abandonament, amb la finalitat d'orientar millor les mesures. En aquest sentit, mesures orientades a una obtenció sistemàtica d'informació basada en fets, engegades en altres països, com el nombre d'identificació de l'alumne, han tengut bastant èxit.

²⁷ Comunicació de la Comissió Europea al Parlament Europeu, al Consell, al Comitè Econòmic i Social Europeu, i al Comitè de les Regions. *Abordar l'abandonament escolar prematur: una contribució clau a l'agenda Europa 2020*. COM (2011) 18 final.